

Refusjonsordningen for spillolje

Vilkår for refusjon/tilskudd for mottak av spillolje

Vilkårsdokument av 1. mars 2020

Foto: Spillolje, Miljødirektoratet

Dette dokumentet erstatter vilkårsdokumentet av 1. oktober 2018, og gjelder fra og med 1. mars 2020. Miljødirektoratet kan endre vilkårsdokumentet, endringer vil bli varslet i rimelig tid før de iverksettes.

Refusjonsordningen for spillolje er en statlig tilskuddsordning som skal bidra til å øke mengden spillolje som samles inn og behandles miljømessig forsvarlig. Refusjon utbetales bare dersom vilkårene beskrevet i dette dokumentet er oppfylt. Vilårene gjelder både hvem som har rett til å søke refusjon, hvilke oljer som kan motta refusjon og hvordan oljen skal være behandlet. I tillegg stilles det krav til dokumentasjon.

Ordningen vedtas årlig av Stortinget etter fremlegg av Klima- og miljødepartementet, jf. Stortingsproposisjon nr 1 S, og forvaltes av Miljødirektoratet. Miljødirektoratet bruker en konsulent for å kvalitetssikre refusjonsanmodningene med tilhørende dokumentasjon før refusjon utbetales av direktoratet. I overkant av 20 anlegg er godkjent som refusjonsanlegg, og er forpliktet til å oppfylle vilkårene før de søker om refusjon.

Søknad om refusjon for spillolje gjøres elektronisk i egen modul i Avfallsdeklarerer.no

Definisjoner

Akkreditert laboratorium: Laboratorium som er akkreditert etter ISO/IEC 17025 til å utføre de analyser som inngår i kravet til dokumentasjon av refusjonsolje. Akkrediteringen skal gjelde for håndtering og analyser av prøvene etter de er mottatt hos laboratoriet.

Avfallsdeklarerings.no: Nettsted for elektronisk deklarerings av farlig avfall og radioaktivt avfall og søknad om refusjon for spillolje.

Avfallsprodusent: Virksomhet som produserer avfall, i dette dokument begrenset til refusjonsolje.

Blandprøve: Representativ prøve av all oljen i en tank.

Bunnvolum: Restvolum i tanken etter tømning.

Deklarasjonsdato: Tidspunktet for levering av refusjonsolje fra en avfallsprodusent til et mottak, dvs. dato for «deklarasjon sendt avfallsmottak» i avfallsdeklarerings.no.

Deklarert volum: Summen av oljevolum som er angitt på de deklarasjonsskjemaer som inngår i en refusjonsanmodning. Oljevolumet på deklarasjonen vil si i) volum justert av spilloljeanlegget, ii) volum korrigert av 1. avfallsmottak eller iii) volum oppgitt på deklarasjonen av avfallsprodusent.

Deklarasjonsskjema: Elektronisk skjema for deklarerings av farlig avfall.

Forsegling: Nummerert avstengning/plombering som hindrer at en tank eller en prøveflaske kan åpnes uregistrert.

Konsulenten: Den som har avtale med Miljødirektoratet om kvalitetskontroll av refusjonsordningen.

Leveranse: Spillolje fra en eller flere enkeltleveranser. Spilloljen kan på grunn av innsamlingslogistikk være blandet sammen før levering til et refusjonsanlegg. Alle deklarasjonsskjemaene skal følge med leveransen.

Løpenummer: Fortløpende nummer på tre siffer for refusjonsanmodninger for hvert refusjonsanlegg. Nummereringen nullstilles til 001, 1. januar hvert år.

Mellomlagring: Oppbevaring av refusjonsberettiget spillolje på refusjonsanlegget frem til overføring til refusjonstanken.

Mellomlagringssted/-tank: Området/tank på et refusjonsanlegg hvor refusjonsberettiget spillolje mellomlagres.

Mottaker: Virksomhet som har tillatelse til håndtering av farlig avfall etter forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) § 11-6.

Nivåflaske: Instrument for uttak av et definert volum på en bestemt dybde i en væske. Høyden på nivåflasken skal være større enn diameteren, og prøvevolumet skal være på minst 500 ml.

Omsøkt volum: Oljevolum som det søkes refusjon for i en refusjonsanmodning. Dette er det minste av deklart volum og volum fylt på tank.

Peilet høyde: Oljemengde i tanken målt i millimeter i forhold til nullnivået i tankens kalibreringsbevis/ peilesertifikat.

Peilet volum: Brutto oljevolum i en refusjonstank når en refusjonsanmodning sendes.

Påfyllingsperiode: Tidsrommet fra refusjonstanken er tømt til avtappingsnivå og peilet og frem til ny refusjonsanmodning sendes inn.

Refusjon: Felles betegnelse for refusjon og tilskudd i henhold til Stortingsproposisjon nr. 1 (Klima- og miljødepartementet) "Refusjon for smørjeoljeavgifta".

Refusjonsanlegg: Virksomhet med rett til å søke om refusjon for mottak av refusjonsberettiget spillolje.

Refusjonsanmodning: Skjema fra Miljødirektoratet som brukes av refusjonsanlegget ved søknad om refusjon for spillolje. Skjemaet er elektronisk og finnes i spilloljemodulen i [Avfallsdeklarerer.no](https://avfallsdeklarerer.no).

Refusjonsolje: Spillolje som omfattes av refusjons- eller tilskuddordningen.

Refusjonstank: Tank som utelukkende skal anvendes til oppbevaring av refusjonsolje.

Sperreperiode: Tidsrommet fra refusjonsanmodningen sendes frem til refusjonstanken åpnes for tømning.

Småemballasje: Emballasje/kolli på inntil 1 m³.

Tømmeperiode: Tidsrommet fra refusjonstanken åpnes for tømning og frem til tanken er tømt jf. vilkår 2.5

1 Refusjonsberettiget spillolje

1.1 Refusjonsolje

- 1.1.1 Refusjonsordningen gjelder for brukt eller kassert smørjeolje og hydraulisk olje, herunder motor- og girmsørjeolje, industriell smørjeolje, transformator- og bryterolje og olje drenert fra oljefiltre. I tvilstilfeller bestemmer Miljødirektoratet om ordningen også gjelder for andre typer spillolje.
- 1.1.2 Ordningen gjelder for refusjonsolje som er generert på skip, med unntak av refusjonsolje generert fra skip i internasjonal sjøfart/utenriksfart med totallengde over 76 meter (250 fot).
- 1.1.3 Ordningen gjelder ikke for brukt, kassert eller gjenvunnet råolje, prosessolje, bunkersolje, kabelolje, silikonolje, fyringsolje, drivstoff, biologisk olje, uorganiske oljer og andre mineraloljer som ikke omfattes av punkt 1.1.1. Ordningen gjelder heller ikke for oljeemulsjoner, skjæroljer, slop og olje fra oljeutskillere eller for importert spillolje.

1.2 Kvalitetskrav

- 1.2.1 Refusjonsolje skal ha et flammepunkt høyere enn 70 °C.
- 1.2.2 Refusjonsolje skal inneholde mindre enn 500 mg/kg totalt organisk klor.
- 1.2.3 Refusjonsolje skal inneholde mindre enn 0,6% totalt svovel.
- 1.2.4 Kvaliteten på spillolje skal bestemmes i henhold til vilkår 3.2.

2 Håndtering av olje

2.1 Kvalitetssikring ved mottak av refusjonsberettiget spillolje

- 2.1.1 Refusjonsanlegget skal forsikre seg om at spilloljen som mottas er refusjonsolje. Ved tvil skal ikke spilloljen blandes med annen refusjonsberettiget spillolje eller overføres til refusjonstank før avklaring om status foreligger.
- 2.1.2 Refusjonsanlegget skal, så langt som mulig, påse at avfallsprodusenten og eventuelle mellomledd har sorterings- og håndteringsrutiner som sikrer at spilloljen er refusjonsberettiget i henhold til punkt 1.
- 2.1.3 Refusjonsanlegget skal kontrollere at spilloljen som mottas er deklartert jf. avfallsforskriften § 11-13 og at deklarasjonene er korrekt og fullstendig utfylt, jf. avfallsforskriften § 11-12. Kommentarfeltet på deklarasjonen skal brukes aktivt for å angi hvorfor oljen regnes som refusjonsberettiget.

Vi presiserer plikten i avfallsforskriften § 11-14 om at utfylt deklarasjon skal følge transporten med mindre det farlige avfall transporteres av den som har produsert avfallet. Dette gjelder også når refusjonsanlegget har fullmakt til å deklare for avfallsprodusent. Skjemaet kan følge det farlige avfallet elektronisk.
- 2.1.4 Det er deklarasjonen fra avfallsprodusent som skal leveres til refusjonsanlegget. Samdeklarerer er ikke tillatt for refusjonsberettiget spillolje, selv om oljen pga. innsamlingslogistikk er blandet sammen før levering til et refusjonsanlegg.
- 2.1.5 Refusjonsberettiget spillolje som er eller har vært blandet med annet avfall, for eksempel olje som ikke er refusjonsberettiget, er ikke lenger refusjonsberettiget.
- 2.1.6 Hvis det er gått lenger enn ett år fra tidspunktet for levering fra avfallsprodusenten til en mottaker til refusjonsanmodning er sendt, er oljen ikke lenger refusjonsberettiget. Dvs. det må være mindre enn et år mellom status *deklarasjon sendt avfallsmottak* og dato for når refusjonsanmodning er sendt inn.
- 2.1.7 Mottak av refusjonsberettiget spillolje skal journalføres, jf. punkt 3.3.

2.2 Påfylling på refusjonstanken

- 2.2.1 Leveransen skal fylles på refusjonstanken innen 24 timer etter mottak på refusjonsanlegget, med mindre mellomagring er tillatt i medhold av punkt 2.3
- 2.2.2 Refusjonsolje fra en deklarasjon skal holdes samlet og overføres under ett til samme refusjonstank. Tilsvarende gjelder også spilloljen som pga. innsamlingslogistikk er

blandet sammen før levering til refusjonsanlegget, da skal hele leveransen overføres under ett til samme refusjonstank.

- 2.2.3 Det er ikke tillatt å fylle på refusjonstanken i sperreperioden eller i tømmeperioden.
- 2.2.4 Oppvarming av oljen bør begrenses.
- 2.2.5 Tidspunkt for overføring av olje til refusjonstanken, og eventuell oppvarming av tank og temperatur på oljen, skal journalføres, jf. punkt 3.3.

2.3 Mellomlagring

2.3.1 Mellomlagring må skje på registrert mellomlagringstank eller mellomlagringssted, jf. punktene 4.2 og 4.3 og er kun tillatt:

- a) i helger og på andre helligdager. Oljen skal i så fall overføres refusjonstanken første virkedag etter mottak,
- b) når det er tvil om en leveranse er refusjonsberettiget. Oljen kan da mellomlagres inntil nødvendig avklaring foreligger,
- c) dersom leveranser mottas i sperre- eller tømmeperioden for refusjonstanken(e). Oljen skal da overføres refusjonstanken så snart tømmeperioden er over.
- d) når en leveranse overstiger restvolumet i refusjonstanken. Leveransen skal overføres samlet så fort som mulig etter tømmeperioden er over.
- e) i inntil 20 virkedager dersom oljen mottas i småemballasje

2.3.2 Spillolje som er mellomlagret på mellomlagringstank skal alltid overføres til refusjonstanken under ett. Mellomlagringstanken skal alltid tømmes helt, Refusjonsolje mottatt i småemballasje overføres samlet per deklarasjon.

2.3.3 All mellomlagring skal journalføres, jf. punkt 3.3.

2.4 Operasjoner før og ved innsending av refusjonsanmodning

2.4.1 Før innsending av refusjonsanmodning skal blandprøve tas, refusjonstanken forsegles og oljevolumet skal peiles.

2.4.2 Forseglingen skal ikke brytes før det er gått 48 timer og minst to virkedager fra det tidspunkt da refusjonsanmodningen får status *Sendt* i spilloljemodulen. Forseglingen bør ikke brytes før analyseresultatet er mottatt fra laboratoriet.

Dersom det er behov for analyse av B-prøven i henhold til punkt 3.2.1 bør forsegling ikke brytes før begge analyseresultatene er mottatt fra laboratoriet.

2.4.3 Peilet volum skal bestemmes med kalibrert utstyr, jf. punkt 4.4. Dersom tanken har vært oppvarmet i påfyllingsperioden, skal oljetemperatur ved peiling journalføres.

2.4.4 Prøvetaking skal fortrinnsvis utføres av personell som er sertifisert for prøvetaking av oljeprodukter (ASTM D4057).

Prøvetaking skal skje ved bruk av nivåflaske. Det skal tas ut fem (5) delprøver fra oljen:

- én delprøve tas fra et nivå som ligger 15 cm under væskeoverflaten (topprøve)

- én delprøve tas fra et nivå som ligger 5/6 av væskens høyde over bunnen (øvre prøve)
- én delprøve tas fra et nivå som ligger halvparten av væskens høyde over bunnen (midtprøve)
- én delprøve tas fra et nivå som ligger 1/6 av væskens høyde over bunnen (nedre prøve)
- én delprøve skal tas fra avtappingsnivået (utløpsprøve)

Topp-prøven skal tas først, og de øvrige suksessivt nedover i tanken. Prøvetakingsutstyret skal være rent og ikke inneholde andre elementer enn spilloljen det skal tas prøve av.

2.4.5 Hver delprøve skal bestå av hele volumet i prøvetakeren.

2.4.6 Alle delprøver skal blandes til én blandprøve som omrøres til den er tilnærmet homogen. Prøvene skal beskyttes mot sol, regn og forurensninger.

2.4.7 Blandprøven skal umiddelbart splittes i A-prøve og B-prøve. Prøvebeholderne skal ikke fylles mer enn 95 %. Prøvebeholderne skal umiddelbart forsegles og merkes i henhold til interne rutiner, men minimum med refusjonsanmodningsnummeret og dato for prøvetaking.

2.4.8 A-prøven skal sendes til et akkreditert laboratorium etter at refusjonsanmodning er sendt inn.

2.4.9 B-prøven skal oppbevares mørkt og kjølig i minst 6 måneder. Analyse av B-prøven skal gjennomføres etter avtale med Miljødirektoratet, med mindre analysen gjennomføres i henhold til punkt 3.2.1, annet avsnitt.

2.4.10 Data om forsegling, peiling og prøvetaking skal journalføres, jf. punkt 3.3.

2.5 Tømming av refusjonstanken

2.5.1 Når sperreperioden er over, skal refusjonstanken tømmes til avtappingsnivå før ny påfylling kan begynne.

2.5.2 Bunnvolum skal bestemmes med kalibrert utstyr, jf. punkt 4.4 før ny påfylling begynner. Dersom tanken tømmes helt til avtappingsnivået kan bunnvolumet angitt i kalibreringsbeviset benyttes.

2.5.3 Vedlikehold og rengjøring av tank som krever fullstendig tømming skal journalføres.

2.5.4 Ved avtapping av vann i påfyllingsperioden skal volumet i tanken peiles før og etter avtappingen med kalibrert utstyr, jf. punkt 4.4.

2.5.5 Det er ikke tillatt å tappe vann eller olje fra refusjonstanken i sperreperioden med mindre dette gjøres for å forhindre eller begrense akutt eller uforutsigbar fare for forurensning eller fare for skader på liv og helse. I slike tilfeller skal det umiddelbart sendes avviksmelding til konsulenten.

2.5.6 Data om avtapping og tømming av vann eller olje skal journalføres, jfr. punkt 3.3

3 Dokumentasjon

3.1 Refusjonsanmodning

Refusjonsanmodningene fylles ut og sendes elektroniske i spilloljemodulen i Avfallsdeklarering.no, den elektroniske løsningen for anmodning om refusjon for spillolje. Refusjonsanmodningen skal være korrekt og fullstendig utfylt når den sendes. Refusjonsanmodning skal sendes inn så snart som mulig etter at tanken er forseglet, jfr. punkt 2.4.

3.2 Kvalitetskontroll og analysebevis

Kvalitetskravene til refusjonsberettiget spillolje er gitt i punkt 1.2

3.2.1 Refusjonsanlegget skal få analysert A-prøven ved et akkreditert laboratorium for totalt vanninnhold (vekt-%), flammepunkt (°C), innhold av totalt organisk klor (mg/kg) og svovel (vekt-%).

Dersom analysen av A-prøven viser at flammepunktet er mellom 70 og 80 °C, eller at innholdet av totalt organisk klor er mellom 400 og 500 mg/kg, eller at innholdet av svovel er mellom 0,5 og 0,6%, skal B-prøven analyseres av et annet akkreditert laboratorium enn det som analyserte A-prøven. Gjennomsnittet av de to analysene vil bli brukt for å fastsette oljekvaliteten.

3.2.2 Analyseresultatene skal registreres i spilloljemodulen av refusjonsanlegget eller den de har delegert denne oppgaven til. Analysebeviset skal legges ved. Analyselaboratoriet kan gis rettigheter til å gjøre dette.

3.2.3 Analysebeviset skal, som minimum, omfatte navnet på laboratoriet og refusjonsanlegget, løpenummeret iht. refusjonsanmodningen, prøvens forseglingsnummer, dato for mottak av prøven og resultatene av analysene, inkl. benevning og måleusikkerheten ved 95% konfidensintervall.

3.3 Journaler

Mottaksanlegget skal ha rutiner for journalføring av alt avfallet de mottar, slik at de har kontroll på mengde avfall de har på anlegget sitt.

Ved mellomlagring av refusjonsolje skal som et minimum, deklarasjonsnummer, volum og mellomlagringssted og/eller mellomlagringstank journalføres.

Når det gjelder refusjonsanmodningen og søknad om refusjon ivaretar spilloljemodulen i Avfallsdeklarering kravet til dokumentasjon/journal for det som fylles på refusjonstanken. Dvs. deklarasjonsnummer(e), avfallsprodusent(e), deklart volum(er), deklarasjonsdato(er), mottaksdato og dato for overføring til refusjonstank blir registrert. I tillegg skal også informasjon om mengde tappet vann, forseglingsnummer, peiledata og prøvetaking og analysedata registreres. Dersom refusjonsanlegget ikke er første mottaker, må navn til det mottaksanlegget som leverer refusjonsoljen til refusjonsanlegget også journalføres.

Informasjon om oppvarming, rengjøring og annet vedlikehold av refusjonstanken(e) og mellomlagringstanken(e) ivaretas ikke i spilloljemodulen og skal journalføres i anleggets kvalitetssystem. Journalene skal oppbevares i minst tre år på refusjonsanlegget.

3.4 Internt kvalitetsprogram

Refusjonsanlegget skal ha et kvalitetsprogram med skriftlige rutiner som skal sikre at

kravene i dette dokumentet overholdes, spesielt viktig er gode rutiner for å sikre at spilloljen som mottas er refusjonsberettiget, jf. punkt 2.1.1 og 2.1.2.

Kvalitetsprogrammet skal være tilstrekkelig detaljert og oppdatert, og inneholde nødvendig informasjon for å sikre blant annet korrekt behandling av refusjonsoljen, sporbarheten av den, korrekt behandling av refusjonsanmodningene med tilhørende dokumentasjon og korrekt journalføring.

Kvalitetsprogrammet skal omfatte rutiner for avdekking og oppretting av avvik. Avvik skal meldes til konsulenten uten opphold.

4 Utstyr

4.1 Refusjonstank(er)

4.1.1 Tanken(e) skal være registrert i spilloljemodulen

4.1.2 Tanken(e) skal til enhver tid oppfylle relevante krav i forskrift 20. desember 2007 nr. 1748 om krav til kalibrering av måletanker som brukes til beregning av økonomisk oppgjør. Tanken(e) skal være kalibrert av et organ med tilstrekkelig kompetanse. Kopi av kalibreringsbeviset skal sendes konsulenten. Ved oppdatering av kalibreringsbevis skal disse også sendes til Miljødirektoratet

4.1.3 Tanken(e) skal være forbeholdt refusjonsolje.

4.1.4 Tanken(e) skal være stasjonær(e) innenfor refusjonsanleggets areal. Kart over anlegget med merking av refusjonstank(er) skal være oppdatert.

4.1.5 Tanken(e) skal være påmontert skilt som viser at tanken er forbeholdt refusjonsolje.

4.1.6 Refusjonsanleggene skal ha en beskrivelse av hvordan refusjonstanken(e) ser ut innvendig. Denne skal blant annet vise avtappings- og påfyllingspunkter og eventuelle oppvarmingsenheter. Beskrivelsen skal være tilgjengelig på refusjonsanlegget.

4.2 Mellomlagringstank(er)

4.2.1 Tanken(e) skal være registrert hos Miljødirektoratet.

4.2.2 Tanken(e) skal være stasjonær(e) innenfor refusjonsanleggets areal. Kart over anlegget med merking av mellomlagringstank(er) skal være oppdatert.

4.2.3 Dersom tanken(e) benyttes til lagring av annet avfall, skal de(n) tømmes fullstendig og rengjøres før påfylling av refusjonsolje.

4.2.4 Når en tank benyttes til refusjonsolje, skal tanken være påmontert skilt som viser at tanken er i bruk for refusjonsolje.

4.3 Mellomlagringssted

4.3.1 Mellomlagringssted(ene) skal være registrert hos Miljødirektoratet.

4.3.2 Kart over anlegget med merking av mellomlagringssted(ene) skal være oppdatert.

4.3.3 Området skal være tydelig merket og forbeholdt refusjonsolje.

4.4 Peileutstyr

Anlegget skal ha godkjent måleutstyr for peiling av oljevolum i tanken. Utstyret skal oppfylle relevante krav i forskrift 20. desember 2007 nr. 1723 om målenheter og måling og i forskrift 20. desember 2007 nr. 1748 om krav til kalibrering av måletanker som brukes til beregning av økonomisk oppgjør.

5 Dispensasjon

Miljødirektoratet kan etter skriftlig søknad fra et refusjonsanlegg gi dispensasjon fra ett eller flere vilkår i dette dokument for en kortere eller lengre periode.

6 Utbetaling

- 6.1.1 Miljødirektoratet skal beregne og betale ut refusjon til refusjonsanlegget i rimelig tid etter at Miljødirektoratet har mottatt fullgod dokumentasjon som bekrefter at vilkårene for refusjon er oppfylt. Refusjon beregnes med utgangspunkt i omsøkt oljevolum, korrigert for innhold av vann (volum-%) og gjeldende refusjonssats.
- 6.1.2 Det utbetales ikke refusjon for mer enn 100.000 liter omsøkt volum for hver refusjonsanmodning.
- 6.1.3 Miljødirektoratet kan kreve tilbakebetalt feil utbetalt refusjon (jf. punkt 9). Adgangen til å kreve tilbakebetaling er betinget av at Miljødirektoratet omgjør det opprinnelige vedtaket om utbetaling av refusjon.
- 6.1.4 Feil utbetalt refusjon (jf. punkt 6.1.1) kan motregne mot senere krav om refusjon fra refusjonsanlegget. Motregningsretten er betinget av at Miljødirektoratet har omgjort det opprinnelige vedtaket om utbetaling av refusjon.

7 Avslag på anmodning om refusjon

Hvis brudd på vilkårene for refusjon skaper tvil om hvorvidt spilloljen er refusjonsberettiget i henhold til dette dokumentet, kan Miljødirektoratet avslå anmodning om utbetaling av refusjon helt eller delvis for en eller flere leveranser eller refusjonsanmodninger. Grunnlaget for avslag på anmodning om refusjon etter denne bestemmelsen kan for eksempel være tvil med hensyn til spilloljens opprinnelse, kvalitet eller mengde, manglende journalføring, eller at det er benyttet en annen prøvetakingsmetode enn det som fremgår av punkt 2.4.4 uten særskilt dispensasjon etter punkt 5.

8 Innføring av skjerpede krav

Ved brudd på vilkårene for refusjon kan Miljødirektoratet kreve utvidet dokumentasjon eller skjerpe kravene med umiddelbar virkning.

9 Tilbakekalling av godkjenning

Ved gjentatte eller alvorlige brudd på vilkårene for refusjon kan Miljødirektoratet treffe vedtak om tidsbegrenset eller varig tilbaketrekking av godkjenningen som refusjonsanlegg.